

**МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ**

Кафедра військової хірургії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Начальник кафедри військової хірургії

 Я. ЗАРУЦЬКИЙ
« 01 » 09 2020 року

СИЛЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АМБУЛАТОРНО – ПОЛІКЛІНІЧНА ХІРУРГІЯ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

вид дисципліни професійно-спеціальна підготовка (обов'язкова)
(загальна підготовка (обов'язкова/вибіркова) / професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання денна
(денна/заочна)

Київ – 2020/2021 навчальний рік

1. Опис курсу та веб-сайт його розміщення

Навчальна дисципліна «Амбулаторно-поліклінічна хірургія» циклу професійно-спеціальної підготовки складена відповідно до освітньої програми підготовки військових фахівців тактичного рівня (очна форма навчання).

Навчальна дисципліна «Амбулаторно-поліклінічна хірургія» належить до циклу обов'язкових дисциплін, викладається на другому півріччі 2-ого року навчання, навчання за освітньо-кваліфікаційний рівнем: магістр медицини; спеціальність: 222 «Медицина»; спеціалізація: загальна практика-сімейна медицина

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні уявлення про хірургічні захворювання, які лікуються в амбулаторних умовах, а також принципи і практики діагностики хірургічних захворювань на первинному рівні медичної допомоги.

Основними організаційними формами навчання є лекційні, практичні заняття та семінарські заняття. Лекції покликані підвищити інтерес слухачів до глибшого самостійного вивчення питань навчальної дисципліни. Практичні заняття закріплюють набуті на лекціях і під час самостійної підготовки знання та формують у слухачів навички, а семінарські заняття поглиблюють знання з цієї дисципліни.

Режим доступу до курсу на Навчальному порталі Української військово-медичної академії (УВМА):

<https://mcld.mil.gov.ua/course/index.php?categoryid=95>

2. Мета навчальної дисципліни

Головною **метою** є викладання навчальної дисципліни «Амбулаторно-поліклінічна хірургія» є:

удосконалення теоретичних і практичних навичок слухачами з загальних, окремих та організаційних питань амбулаторно-поліклінічної хірургії в обсязі, необхідному для здійснення їх обов'язків;

розуміння суті і соціальної значимості своєї професії, бути готовим до постійного професійного зростання, отримання нових знань;

здатність до самостійного рішення професійних задач, аналізу та планування своєї професійної діяльності;

здатність науково організовувати свою працю, застосовувати комп'ютерну техніку в сфері професійної діяльності

підготовка військових лікарів відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики лікаря за спеціальністю «Загальна практика-сімейна медицина»; підготувати до самостійної роботи у лікувальних закладах Збройних Сил України 1-2 ролей висококваліфікованих фахівців з достатнім обсягом теоретичних знань щодо принципів.

3.Завдання вивчення дисципліни

Завданнями вивчення дисципліни є:

- удосконалити теоретичні знання та практичні навички слухачів для застосування в клінічній практиці в амбулаторно-поліклінічній хірургії;
- підвищити проінформованість слухачів з питань амбулаторно-поліклінічної хірургії та освоїти основні практичні навички;
- здатність ефективно використовувати на практиці стандарти медичної допомоги і протоколи ведення хворих;
- закріпити та підвищити набуті раніше знання, уміння та навички щодо роботи амбулаторного хірурга з урахуванням сучасних вимог доказової медицини;
- надати слухачам знання щодо сучасних аспектів амбулаторних хірургічних захворювань, закріпити вміння його ефективного використання в практичній діяльності та інтерпретації отриманих результатів.

4.Очікувані результати (компетентності)

4.1. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в процесі вивчення дисципліни слухачі повинні знати:

- основні принципи організації амбулаторно-поліклінічної хірургічної допомоги;
- різні методики місцевої анестезії;
- особливості обстеження постраждалих з хірургічною патологією;
- клініку, діагностику, принципи невідкладної допомоги і лікування найбільш поширеною амбулаторною хірургічною патологією;
- основні методи і засоби, які використовуються при лікуванні хірургічної патології;
- особливості утворення та лікування кил передньої черевної стінки;
- основні принципи амбулаторної поліклінічної хірургічної допомоги;
- показання та вибір хірургічного втручання при хірургічній патології;
- перелік операційних втручань, які можливо виконувати в умовах хірургічного відділення поліклініки та медичного пункту батальйону;
- документи для направлення на військово-лікарську комісію та вимоги керівних документів щодо огляду військовослужбовців із хірургічною патологією.

4.2. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в процесі вивчення дисципліни слухачі повинні вміти:

- оцінити стан хворого, визначити ступінь тяжкості хірургічного захворювання і надати невідкладну допомогу;
- надати першу лікарську допомогу хірургічним хворим;
- визначити ступінь операційного ризику, оцінюючи загальний стан хворого;
- здійснювати вірний вибір лікувальної тактики при хірургічних захворюваннях;
- призначати передопераційну підготовку з урахуванням стану хворого, характеру операційного втручання;

- проведення місцевої анестезії (інфільтраційна, провідникова та новокаїнові блокади);
- зупинка зовнішньої кровотечі (накладання джгута, тугої пов'язки, притиснення артерій) ;
- трахеотомія, конікотомія;
- первинна хірургічна обробка ран;
- накладання і зняття швів;
- лікування курбункулу та фурункулу на різних стадіях дозрівання;
- обробка опікової поверхні.

Зазначені практичні навички формуються на кожному навчальному занятті під керівництвом викладача.

4.1. Компетентності, які набуваються під час засвоєння навчальної дисципліни

4.3.1. Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-3 Здатність використовувати базові теоретичні знання фундаментальних дисциплін для вирішення практичних завдань за призначенням

ЗК-4 Здатність використовувати знання про основні напрямки та методи наукових досліджень для організації наукових досліджень у військово-медичній галузі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з застосуванням стандартних методик та з використанням програмно-технічних засобів

4.3.2. Спеціальні (фахові) компетентності за спеціалізацією (СК) – з врахуванням рекомендацій Всесвітньої організації сімейних лікарів.

СК-1 Здатність до управління первинним контактом з пацієнтом охоплюючи весь спектр проблем із здоров'ям, ефективно і належним чином надавати первинну медичну допомогу, раціонально використовуючи наявні ресурси охорони здоров'я, здійснюючі моніторинг, оцінку, удосконалення якості та безпечності медичної допомоги

СК-2 Здатність застосовувати пацієнт-орієнтований підхід, з урахуванням інтересів пацієнта та розглядати його проблеми в контексті існуючих обставин; надавати тривалу і безперервну допомогу, яка визначається потребами пацієнта

СК-3 Здатність розвивати спеціальні навички вирішення проблем з урахуванням поширеності хвороб та захворюваності прикріпленого населення, надавати допомогу при захворюваннях на ранніх і недиференційованих стадіях; ефективно та раціонально використовувати діагностичні і лікувальні заходи

СК-4 Здатність до комплексної оцінки пацієнтів, що мають кілька медичних проблем, потребують одночасного лікування як гострих, так і хронічних станів; управляти та координувати профілактичні заходи, лікування, догляд, паліативну допомогу та реабілітацію

СК-5 Здатність до орієнтації на громаду та узгодження з наявними ресурсами медико-санітарних потреб окремих пацієнтів і медико-санітарних потреб суспільства, в якому вони живуть

СК-6 Здатність до цілісного підходу до вирішення проблем із здоров'ям пацієнтів, враховуючи їх фізичні, психологічні, соціальні, культурні особливості

4.3.3. Військово-спеціальні компетентності за спеціалізацією (СКв)

СКв-1 Здатність до організації планування заходів медичної служби та здійснення обліку і звітності у військово-медичних підрозділах у мирний та воєнний час

СКв-3 Здатність організувати і здійснювати лікувально-діагностичний процес, лікувально-профілактичні заходи та заходи з військово-лікарської експертизи та донорства серед особового складу військової частини у мирний та воєнний час

СКв-5 Здатність організувати і здійснювати надання невідкладної та екстреної медичної допомоги військовослужбовцям військової частини у мирний час (матеріально-технічне забезпечення)

СКв-6 Здатність організовувати планування медичного забезпечення військової частини, здійснювати переміщення і розгортання медичного підрозділу та організувати роботу з прийому, медичного сортування, надання медичної допомоги, лікування і підготовки до евакуації поранених і хворих у бойових умовах

4.4. Запланований результат навчання.

Згідно з вимогами освітньої програми **кінцевою метою вивчення** дисципліни є:

РНз-2 Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

РНз-5 Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки. Вміти приймати обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи.

РНс-1 Вміти ефективно організувати роботу в закладі первинної медичної допомоги, з урахуванням нормативної бази та правових аспектів діяльності лікаря загальної практики-сімейного лікаря, роботу в команді, дбати про безперервний професійний розвиток.

РНс-4 Вміти консультувати пацієнтів щодо формування здорового способу життя, профілактики захворювань та травматизму, виявлення та корекції факторів ризику найбільш поширених захворювань, проведення скринінгових програм, організувати диспансеризацію населення, визначати покази та протипокази до санаторно-курортного лікування, оформити медичну та обліково-звітну документацію

РНс-5 Здійснювати проведення обстеження, ведення пацієнтів із гострими та хронічними хворобами внутрішніх органів, проведення моніторингу ефективності лікування пацієнтів з хронічними захворюваннями внутрішніх органів, забезпечення маршруту пацієнта. Вміти оцінювати результати лабораторних та інструментальних методів досліджень з метою встановлення клінічного діагнозу, провести експертизу тимчасової непрацездатності, заповнити необхідні документи на ВЛК і МСЕК.

РНс-12 Вміти проводити обстеження, лікування та надання невідкладної допомоги пацієнтам із основними станами, які потребують

хірургічного втручання та забезпечити маршрут пацієнта.

РНв-1 Організовувати планування заходів медичної служби та здійснення обліку і звітності у військово-медичних підрозділах у мирний та воєнний час

РНв-3 Вміти організувати і здійснювати лікувально-діагностичний процес, лікувально-профілактичні заходи та заходи з військово-лікарської експертизи та донорства серед особового складу військової частини у мирний та воєнний час

РНв-5 Організувати і надавати невідкладну та екстрену медичну допомогу військовослужбовцям військової частини у мирний час (матеріально-технічне забезпечення)

5.Пререквізити

Вміння працювати на ПЕОМ, здійснювати пошук інформації у глобальній мережі Інтернет, використовувати сучасні інформаційні технології;

Загальна та топографічна анатомія;

Воєнно-польова хірургія (знання про бойову хірургічну травму, травматичних шок, організацію надання хірургічної допомоги на війні);

Травматологія і ортопедія (розділ травматологія);

6. Тривалість курсу

Обсяг дисципліни: 120 годин/ 4 кредитів ЄКТС.

Лекцій: 6 години

Групові заняття, семінари: 18 годин

Самостіна робота: 40 год

Практичних занять: 54 годин

Форма контролю: диференційний залік

Мова викладання: українська.

Теми, що розглядаються

Тема 1. Організація хірургічної допомоги в поліклініці. Асептика та антисептика в амбулаторній хірургії (амбулаторії).

Тема 2. Знеболення в амбулаторній хірургії.

Тема 3. Лікування ран, як проблема сучасної хірургії.

Тема 4. Гостра та хронічна специфічна хірургічна інфекція.

Тема 5. Захворювання вен та артерій нижніх кінцівок.

Тема 6. Захворювання голови та шиї.

Тема 7. Пошкодження та захворювання органів грудної порожнини.

Тема 8. Нове в хірургії.

7. Інформація про викладача

Бурлука Володимир Володимирович, заступник начальника кафедри військової хірургії, д.мед.н., доцент, полковник м/с.

Контактна інформація: e-mail: byrvv66@gmail.com
тел. 067-716-44-10

Крочак Віталій Володимирович, викладач кафедри військової хірургії, працівник ЗСУ.

Наукові інтереси: загальна практика-сімейна медицина, амбулаторна хірургія, соціальна медицина, травматологія

Контактна інформація: e-mail: krochakv54@gmail.com;
тел. +380974342572

8. Методи викладання

Денна форма навчання;

- фронтальна форма навчання, коли усі слухачі під контролем викладача виконують одне і теж завдання одночасно;
- індивідуальна форма навчання, коли слухачі виконують завдання послідовно, один за одним.

При цьому, залежно від необхідності досягнення рівнів знання чи вміння викладач повинен використовувати наступні методи.

За джерелами знань використовують методи навчання:

словесні – розповідь, пояснення, лекція, інструктаж, робота з літературою;
наочні – демонстрація, ілюстрація, спостереження;
практичні – практична робота, вирішення задачі, самостійна робота.

Інтерактивні методи – дискусія, робота в малих групах, мозковий штурм, ділова гра, кейс-метод.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи:

- пояснювальний (викладач доводить готову інформацію різними засобами, а слухачі її сприймають, усвідомлюють та фіксують у пам'яті. Цей метод є одним із найбільш економічних способів передачі знань, передбачає використання таких засобів інформації, як слово (усне і друковане), різні наочні посібники, плакати, комп'ютерний ілюстраційний матеріал і т. ін. Знання, які отримані в результаті реалізації цього методу не формують вміння, цей метод використовується для досягнення рівня «Знати»,

- репродуктивний головною ознакою якого є доведення і повторення способу діяльності, згідно завдання викладача;

- проблемного викладу (використовується викладачем при постановці проблеми перед тими, хто навчається і подальшого її вирішення, але при цьому викладач показує шляхи рішення, розкриває хід своєї думки. Цей метод повинен застосовуватись викладачем під час проведення практичних занять. Безпосереднім результатом проблемного викладання повинно бути засвоєння слухачами способу і логіки вирішення конкретної проблеми, але ще без вміння застосовувати їх самостійно. Цей метод навчає слухачів способу отримання знань. З його допомогою вони отримують навички сучасного клінічного мислення);

- частково-пошуковий (евристичний): для досягнення мети поступового

наближення слухачів до самостійного вирішення проблем шляхом попереднього навчання виконання окремих елементів рішення. Використовується при виконанні практичних завдань щодо діагностики та лікування захворювань нервової системи, коли спосіб пошуку оптимального рішення визначає викладач, але рішення знаходить сам слухач;

- дослідницький. є необхідним для повноцінного засвоєння досвіду лікарської діяльності. Викладач використовує його для забезпечення творчого застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування риси творчої діяльності є умовою формування зацікавленості, потребу в такій формі діяльності. Формами застосування цього методу є: завдання на самопідготовку.

За системним підходом: стимулювання та мотивація; контроль та самоконтроль.

За основними етапами процесу: формування знань; формування умінь і навичок; застосування знань; узагальнення; закріплення; перевірка.

9. Політика курсу

Слухач повинен:

- вчасно приходити на заняття.
- у випадку пропуску лекційних / практичних занять без поважної причини, слухач може бути не допущений до підсумкового контролю (заліку), або його підсумкова оцінка буде знижена;
- добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю;
- брати активну участь у практичних заняттях;
- бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими слухачами, зокрема під час обговорення питань на лекційних , практичних та семінарських заняттях;
- на свій вибір має підготувати один реферат / одну презентацію з матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення;
- слухач може перескласти підсумкову контрольну роботу у випадку отримання оцінки «незадовільно»;
- у випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, слухач отримає «0» балів.
- неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють навчальний процес в УВМА.

Якщо слухач має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, слухач має право звернутися до начальника кафедри чи керівництва факультету.

10. Види контролю знань та методи їх проведення

Складовою частиною процесу навчання є система контролю та звітності слухачів за якістю засвоєння навчального матеріалу. Головна мета контролю полягає у забезпеченні наукового рівня придбаних слухачами знань, міцності сформованих у них вмінь та навичок.

Види контролю:

- поточний контроль базових знань (тестові завдання);
- самоконтроль
- підсумковий (диференційований залік з кредитного модулю).

Методи оцінювання результатів навчання

1. Індивідуальне усне опитування.
2. Тестовий контроль.
3. Вирішення типових практичних завдань.
4. Письмовий теоретичний контроль.
5. Індивідуальний контроль практичних дій та отриманих результатів

Методи поточного контролю: усне опитування, письмовий експрес контроль, виступи при обговоренні питань на практичних заняттях;

Методи самоконтролю: питання самоконтролю;

Методи підсумкового контролю: диференційований залік.

Кількість контрольних заходів, форми їх проведення, періодичність доводяться до слухачів на початку вивчення дисципліни.

Поточний контроль – оцінювання теоретичних знань і практичних навичок слухачів з конкретного змістового модуля (логічно завершеної частини навчальної дисципліни). Проводиться на всіх видах навчальних занять.

Форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються кафедрою. Основні форми поточного контролю: усне опитування, письмовий контроль, тестування, ситуаційні задачі, практичні завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Основна мета поточного контролю – постійне отримання викладачем інформації про якість засвоєння слухачами матеріалу навчальної дисципліни, перевірка готовності слухачів до виконання наступних навчальних завдань, а також управління їх навчальною мотивацією. Результати поточного контролю використовуються для коригування методів і засобів навчання та враховуються на заліку. Кількість балів для визначення результатів поточного контролю залежить від рівня знань слухача, вміння використовувати їх при виконанні практичних завдань, навичок пошуку науково доведеної інформації в мережі Інтернет. Результати поточного контролю фіксуються в журналі обліку навчальних занять.

Самоконтроль призначений для самооцінки слухачами якості засвоєння навчального матеріалу з конкретної теми навчальної дисципліни. З цією метою у завданнях на самостійну підготовку передбачаються питання для самоконтролю.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді заліку в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни.

Слухач не може бути звільнений від здачі підсумкового контролю і отримати оцінку з навчальної дисципліни «Доказова медицина. Підтримання здоров'я/профілактика» автоматично.

По закінченню вивчення навчальної дисципліни за умов здачі усіх передбачених програмою контрольних заходів слухач складає диференційований залік.

Форма проведення контролю (усна, письмова, комбінована), зміст і структура контрольних завдань, білетів та критерії оцінювання обговорюються на засіданні кафедри і затверджуються начальником кафедри не пізніше ніж за місяць до початку складання контрольного заходу. Названі матеріали дійсні протягом навчального року, вони є складовою навчально-методичної документації з дисципліни і зберігаються на кафедрі. Можливе поєднання різних форм контролю.

10.Шкала оцінок

Максимальна кількість балів, яку слухач може набрати під час всіх передбачених практичних, семінарських занять та групової вправи, дорівнює 70 балів. За диференційований залік слухач може набрати максимально 46 балів.

Рейтингова оцінка слухача з дисципліни **”Амбулаторно-поліклінічна хірургія”** складається з балів, що він отримує **під час вивчення дисципліни:**

відповіді на 9 семінарських заняттях;

виконання 5 практичних завдань;

проведення заліку з оцінкою.

Бали, які слухач отримав під час всіх передбачених семінарських та практичних занять складають 60% від рейтингової оцінки, за диференційний залік – 40% відповідно.

Система оцінювання за дисципліну

Робота на практичних та семінарських заняттях з дисципліни **«Амбулаторно-поліклінічна хірургія»**

Оцінка за одну відповідь дорівнює:

- повне та самостійне виконання практичного завдання
або повна та обґрунтована відповідь на запитання 5;
- неповне, але самостійне виконання практичного завдання
або повна відповідь на запитання 4;
- виконання практичного завдання за допомогою викладача
або неповна відповідь на запитання 3;
- слухачі не здатний виконати практичне завдання навіть
за допомогою викладача або відсутня відповідь на
запитання 2.

Максимальна кількість балів на всіх практичних та семінарських заняттях дорівнює:

$$14 \times 5 = 70$$

Мінімальна кількість балів, яку слухач може набрати під час всіх

передбачених практичних та семінарських занять з дисципліни, дорівнює:

$$14 \times 3 = 42$$

Критерії оцінювання занять з дисципліни

Тема	Максимальний бал	Мінімальний бал
Тема 1	10	6
Тема 2	5	3
Тема 3	10	6
Тема 4	10	6
Тема 5	10	6
Тема 6	5	3
Тема 7	10	6
Тема 8	10	6
Всього	70	42
Диференційований залік	46	28
Разом сума балів	116	70

Умови допуску до диференційованого заліку

Залік з оцінкою складається після завершення вивчення всіх тем дисципліни на останньому контрольному занятті.

Слухач допускається до **заліку з оцінкою**, якщо він до його початку ліквідував заборгованість за всіма видами робіт, які передбачені робочим навчальним планом (робочою програмою навчальної дисципліни) та при вивченні дисципліни набрав кількість балів, не меншу за мінімальну (42 бали).

Критерії оцінювання заліку з оцінкою

Максимальна кількість балів, що може отримати слухач при складанні заліку з оцінкою 46, а мінімальна – 28.

Критерії	Бали
повна відповідь на питання білету	46
не повна відповідь на питання білету	37
часткова відповідь на питання білету	28
відповідь на питання білету містить грубі помилки	0
відсутність відповіді на теоретичне питання білету	0

Порядок застосування рейтингової системи оцінювання

Рейтингова система оцінювання успішності з навчальної дисципліни доводиться слухачам на першому занятті.

Рейтингова оцінка (сума балів), яку слухач набрав з навчальної дисципліни за результатом всіх видів навчальних занять, доводиться до нього на останньому занятті.

Рейтингова оцінка (в балах) навчальної дисципліни визначається як сума рейтингового балу, що слухач набрав протягом навчальних занять, виконання

індивідуального завдання та рейтингового балу за результатами відповідей на заліку.

Для визначення оцінки за шкалою ЄКТС та національною шкалою рейтингова оцінка (в балах) навчальної дисципліни переводиться згідно з таблицею.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Рейтенгова оцінка	Відсоткове співвідношення	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену та диференційованого заліку	для заліку
104-116	90-100	A	відмінно	зараховано
95-103	82-89	B	добре	
87-94	75-81	C		
78-86	67-74	D	задовільно	
70-77	60-66	E		
41-69	35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-40	1-34	F		

Навчальна дисципліна зараховується слухачу, якщо він набрав не менше 70 балів (42 за поточну діяльність та 28 за залік).

Отримані результати вносять до відомості обліку успішності.

12. Структура та розподіл навчального часу з тем і видів навчальних занять з навчальної дисципліни "Амбулаторно-поліклінічна хірургія"

№ з/п	Види навч. занять за розкладом під кер. викл.	Кіль-ть годин	Номери і найменування розділів і тем	Література
1	2	3	4	5
Кредитний модуль 1			Рік навчання: 3-й 1-е півріччя	
1	Семінарське заняття	4	Тема 1. Організація хірургічної допомоги в поліклініці. Асептика та антисептика в амбулаторній хірургії (амбулаторії). Типи медичних закладів для надання амбулаторної допомоги хворим із хірургічними захворюваннями. Хірургічне відділення як лікувально-діагностичний підрозділ, його місце в організаційній структурі військової поліклініки. Структура хірургічного відділення поліклініки (хірургічний, травматологічний, онкологічний кабінети, операційна, перев'язочна) та його оснащення. Основні принципи роботи хірурга в поліклініці (вимоги керівних документів, робота в перев'язувальній, в операційній). Диспансеризація військовослужбовців з хірургічними захворюваннями.	Розділ 15 1 - С.8-10 3 – С. 9 – 19; 67 – 84
2	Практичне заняття	6	Тема 1. Організація хірургічної допомоги в поліклініці. Асептика та антисептика в амбулаторній хірургії (амбулаторії). Вимоги керівних документів. Групи диспансерних хворих, схеми динамічного спостереження, критерії відбору та розподілу пацієнтів, зміст заходів в залежності від нозологічних форм.. Місце хірурга в роботі військово-лікарської комісії та експертизі тимчасової непрацездатності. Організація, принципи та зміст медичної реабілітації.	Розділ 15 1 - С.8-10 3 – С. 9 – 19; 67 - 84
3	Лекція	3	Тема 2. Знеболення в амбулаторній хірургії. Типи знеболення, що застосовуються у амбулаторній хірургії. Показання та протипоказання до виконання окремих видів знеболення. Засоби місцевого знеболення.	Розділ 15: 1 - С.4 – 8 3 – С. 85 - 124

4	Практичне заняття	8	Тема 2. Знеболення в амбулаторній хірургії. Техніка виконання провідникової анестезії по А.І. Лукашевичу, Е.В. Усольцевой, вагосимпатичної блокади по Вишневському, паравертебральної, міжреберної, місцевої інфільтраційної анестезії. Засоби загальної анестезії, умови її застосування у умовах поліклініки.	Розділ 15: 1 - С.4 – 8 3 – С. 85 - 124
5	Семінарське заняття	2	Тема 3. Лікування ран, як проблема сучасної хірургії. Патофізіологічні аспекти загоєння ран. Сучасні лікарські засоби лікування ран. Вимоги керівних документів, щодо диспансеризації та реабілітації при пошкодженнях та травмах у військовослужбовців. Етіологія та патогенез неспецифічної хірургічної інфекції. Гострі гнійно-некротичні хірургічні захворювання шкіри та підшкірної клітковини (фурункул, карбункул, гідраденіт, абсцес, флегмона, мастит, панаріцій, бешиха, еризипелоїд, лімфангоїт та лімфаденіт, артрит). Клініка, діагностика, об'єм обстеження.	Розділ 15: 1 - С.25-56 3 – С. 133 – 155 4 – С. 95 - 104
6	Практичне заняття	4	Тема 3. Лікування ран, як проблема сучасної хірургії. Проведення хірургічної обробки рани. Принципи місцевого та загального лікування. Критерії можливості лікування в амбулаторно поліклінічних умовах. Робота з ультразвуковим кавітатором, неодимовим магнітом, проведення вакуум-терапії, пульс-лаважа.	Розділ 15: 1 - С.25-56 3 – С. 133 – 155 4 – С. 95 - 104
7	Семінарське заняття	4	Тема 4. Гостра та хронічна специфічна хірургічна інфекція. Гостра специфічна хірургічна інфекція (сибірка, анаеробна інфекція, правець, сказ). Етіологія, патогенез, класифікація окремих нозологічних форм, клініка та діагностика. Принципи місцевого та загального лікування. Специфічна профілактика, вимоги керівних документів. Хронічна специфічна хірургічна інфекція (кістково-суглобовий туберкульоз, периферійних лімфовузлів та хребта). Етіологія, патогенез, клініка та діагностика. Принципи медичної реабілітації та військово-лікарської експертизи.	Розділ 15: 1 - С. 57-66 2 – С. 212 – 259 3 – С. 270 - 279
8	Практичне заняття	4	Тема 4. Гостра та хронічна специфічна хірургічна інфекція. Гостра специфічна хірургічна інфекція (сибірка, анаеробна інфекція, правець, сказ). Етіологія, патогенез, класифікація окремих нозологічних форм, клініка та діагностика. Принципи місцевого та загального лікування.	Розділ 15: 1 - С. 57-66 2 – С. 212 – 259 3 – С. 270 - 279
9	Семінарське заняття	4	Тема 5. Захворювання вен та артерій нижніх кінцівок. Варикозне розширення вен нижніх кінцівок, тромбофлебіт та флеботромбоз, гострі та хронічні захворювання артерій нижніх кінцівок. Облєтеруючий атеросклероз. Облєтеруючий ендартерейт. Хвороба Рейно. Діагностика. Показання до оперативного лікування. Профілактика у військовослужбовців Збройних сил України. Принципи медичної реабілітації та диспансеризації.	Розділ 15: 1 - С.155-164
10	Практичне заняття	10	Тема 5. Захворювання вен та артерій нижніх кінцівок. Варикозне розширення вен нижніх кінцівок, тромбофлебіт та флеботромбоз, гострі та хронічні захворювання артерій нижніх кінцівок. Облєтеруючий атеросклероз. Облєтеруючий ендартерейт. Хвороба Рейно. Діагностика. Показання до оперативного лікування. Профілактика у військовослужбовців Збройних сил України. Принципи медичної реабілітації та диспансеризації.	Розділ 15: 1 - С.155-164
11	Лекція	3	Тема 6. Захворювання голови та шиї. Гострий паротит (епідеміологія, клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, принципи лікування). Захворювання щитовидної залози (дифузний токсичний зоб, дифузний нетоксичний зоб, вузловий зоб). Класифікація, діагностика, показання до оперативного лікування. Запальні захворювання щитовидної залози, диференційна діагностика, лікування, показання до оперативного лікування. Кісти шиї.	Розділ 15: Обов'язкова література: 1 - С.155-164
12	Практичне заняття	10	Тема 6. Захворювання голови та шиї. Гострий паротит (епідеміологія, клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, принципи лікування). Захворювання щитовидної залози (дифузний токсичний зоб, дифузний нетоксичний зоб, вузловий зоб). Класифікація, діагностика, показання до оперативного лікування. Запальні захворювання щитовидної залози, диференційна діагностика, лікування, показання до оперативного лікування. Кісти шиї.	Розділ 15: Обов'язкова література: 1 - С.155-164
13	Практичне заняття	8	Тема 7. Пошкодження та захворювання органів грудної порожнини. Пошкодження грудної стінки та органів грудної порожнини (забій, струс, стиснення грудної стінки, закриті пошкодження грудної стінки із пошкодженням кісток). Пневмоторакс, гемоторакс. Надання	Розділ 15: Обов'язкова література:

			невідкладної допомоги в амбулаторно-поліклінічних умовах. Гнійні захворювання органів грудної порожнини (гнійний плеврит, абсцес легень, бронхоекстатична хвороба). Класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика. Надання невідкладної допомоги на догоспитальному етапі. Принципи лікування в амбулаторно-поліклінічних умовах. Принципи медичної реабілітації та військово-лікарської експертизи. Диспансерне спостереження хворих із гнійно-запальними захворюваннями органів грудної порожнини.	2 – С. 345 - 368
14	Семінарське заняття	2	Тема 7. Пошкодження та захворювання органів грудної порожнини. Пошкодження грудної стінки та органів грудної порожнини (забій, струс, стиснення грудної стінки, закриті пошкодження грудної стінки із пошкодженням кісток). Пневмоторакс, гемоторакс. Надання невідкладної допомоги в амбулаторно-поліклінічних умовах. Гнійні захворювання органів грудної порожнини (гнійний плеврит, абсцес легень, бронхоекстатична хвороба). Класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика. Надання невідкладної допомоги на догоспитальному етапі. Принципи лікування в амбулаторно-поліклінічних умовах. Принципи медичної реабілітації та військово-лікарської експертизи. Диспансерне спостереження хворих із гнійно-запальними захворюваннями органів грудної порожнини.	Розділ 15: Обов'язковал ітература: 2 – С. 345 - 368
15	Практичне заняття	4	Тема 8. Нове в хірургії. Сучасні методи діагностики. Малоінвазивна, ендоскопічна та органозберігаюча хірургія. Пластична хірургія. Принципи медичної реабілітації, диспансеризація та військово-лікарська експертиза.	Розділ 15: 3 – С. 295 - 305
16	Семінарське заняття	2	Тема 8. Нове в хірургії. Сучасні методи діагностики. Малоінвазивна, ендоскопічна та органозберігаюча хірургія. Пластична хірургія. Принципи медичної реабілітації, диспансеризація та військово-лікарська експертиза.	Розділ 15: Обов'язковал ітература: 3 – С. 295 - 305
17	Диф. залік	2	Тема 1. Організація хірургічної допомоги в поліклініці. Асептика та антисептика в амбулаторній хірургії (амбулаторії). Тема 2. Знеболення в амбулаторній хірургії. Тема 3. Лікування ран, як проблема сучасної хірургії. Тема 4. Гостра та хронічна специфічна хірургічна інфекція. Тема 5. Захворювання вен та артерій нижніх кінцівок. Тема 6. Захворювання голови та шиї. Тема 7. Пошкодження та захворювання органів грудної порожнини. Тема 8. Нове в хірургії.	Розділ 15: Обов'язковал ітература і Додаткова література

Календарно-тематичний план дисципліни (структура) оформлюється у вигляді таблиці відповідно до вимог Методичних рекомендацій щодо розробки робочої програми навчальної дисципліни.

13. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Організація хірургічної допомоги в поліклініці. Асептика та антисептика в амбулаторній хірургії (амбулаторії).

Зміст та визначення асептики та антисептики в хірургії. Методи стерилізації білизни та перев'язувального матеріалу. Методи стерилізації хірургічного інструментарію, шовного матеріалу та оптичних медичних приладів. Підготовка рук хірурга до операції. Антисептичні засоби та особливості їх застосування.

Тема 2. Знеболення в амбулаторній хірургії.

Вимоги керівних документів щодо диспансеризації та реабілітації при пошкодженнях та травмах у військовослужбовців.

Тема 3. Лікування ран, як проблема сучасної хірургії.

Медична реабілітація та військово-лікарська експертиза. Організаційно-методичні підходи зниження гнійно-некротичних захворювань шкіри та підшкірної клітковини у військовослужбовців Збройних Сил України.

Тема 4. Гостра та хронічна специфічна хірургічна інфекція.

Організаційно-методичні підходи зниження захворюваності специфічною хірургічною інфекцією у Збройних Силах України. Принципи медичної реабілітації та військово-лікарської експертизи.

Тема 5. Захворювання вен та артерій нижніх кінцівок.

Поглиблене вивчення класифікації, клініки, діагностики, лікування хворих з пошкодженнями нижньої кінцівки. Строки консолідації переломів кісток та повернення працездатності. Особливості пошкодження суглобів. Реабілітація хворих. Військово-лікарська експертиза.

Тема 6. Захворювання голови та ший.

Гострий паротит (епідеміологія, клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, принципи лікування). Захворювання щитовидної залози (дифузний токсичний зоб, дифузний нетоксичний зоб, вузловий зоб). Класифікація, діагностика, показання до оперативного лікування. Запальні захворювання щитовидної залози, диференційна діагностика, лікування, показання до оперативного лікування. Кісти ший.

Тема 7. Пошкодження та захворювання органів грудної порожнини.

Пошкодження грудної стінки та органів грудної порожнини (забій, струс, стиснення грудної стінки, закриті пошкодження грудної стінки із пошкодженням кісток). Пневмоторакс, гемоторакс. Надання невідкладної допомоги в амбулаторно-поліклінічних умовах. Гнійні захворювання органів грудної порожнини (гнійний плеврит, абсцес легень, бронхоектатична хвороба). Класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика. Надання невідкладної допомоги на догоспитальному етапі. Принципи лікування в амбулаторно-поліклінічних умовах. Принципи медичної реабілітації та військово-лікарської експертизи. Диспансерне спостереження хворих із гнійно-запальними захворюваннями органів грудної порожнини.

Тема 8. Нове в хірургії.

Сучасні методи діагностики. Малоінвазивна, ендоскопічна та органозберігаюча хірургія. Пластична хірургія. Принципи медичної реабілітації, диспансеризація та військово-лікарська експертиза.

14. Питання до заліку

- 1) Дайте визначення асептика та антисептика.
- 2) Яка типова організаційна структура хірургічного відділення поліклініки.
- 3) Перерахуйте типи знеболення в амбулаторній хірургії. Які препарати і в яких концентраціях переважно використовуються для місцевого знеболення.
- 4) Які морфо-патологічні форми загоєння ран ви знаєте? Дайте визначення поняттю «хірургічна інфекція».
- 5) Які етапи лікування гнійної рани ви знаєте? Дайте визначення первинної, вторинної та повторної хірургічної обробки рани.
- 6) Яка мета та етапи проведення первинної хірургічної обробки рани?
- 7) Яка мета та етапи проведення вторинної та повторної хірургічної обробки рани?

- 8) Яка послідовність ревізії органів черевної порожнини?
- 9) Які захворювання відносяться до специфічної хірургічної інфекції, чому?
- 10) Які основні клінічні ознаки варикозної хвороби нижніх кінцівок? Ознаки хронічної венозної недостатності.
- 11) Які основні симптоми та синдроми гострих захворювань судин нижніх кінцівок: гострий тромбоз / тромбоемболія судин нижніх кінцівок; гострий тромбофлебіт поверхневих та глибоких судин нижніх кінцівок.
- 12) Перерахуйте синдроми ускладненої травми грудної клітини. Які екстрені та невідкладні хірургічні втручання при травмах і пораненнях грудної клітки ви знаєте, та показання для їх застосування?
- 13) Сучасні методи діагностики хірургічних захворювань в амбулаторних умовах.

15. Рекомендована література

15.1. Основна (базова)

1. Амбулаторна хірургія / Коржик Н.П., Миронюк О.М. – К.: Книга Плюс, 2010. – 264 с.
2. Воєнно-польова хірургія / за ред. Я.Л. Заруцького, В.Я. Білого. – К.: Фенікс, 2018. – 552.
3. Загальна хірургія : підручник для студ. вищих навч. закладів / за ред. проф.: Я.С. Березницького, М. П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. Вінниця: Нова Книга, 2018. – 344 с.
4. Невідкладна військова хірургія. / пер. з англ. – Київ, Наш Формат, 2015. – 568 с.
5. Воєнно-польова хірургія: підручник / Я.Л. Заруцький, В.М. Запорожан, В.Я. Білий, В.М. Денисенко [та ін.]; за ред. Я.Л. Заруцького, В.М. Запорожана. – Одеса: ОНМедУ, 2016. – 416 с. Розділ 19, С.359-389.
6. Наказ міністра оборони України № 2 “Про затвердження положення про військово-лікарську експертизу та медичний огляд у Збройних Силах України” від 4 січня 1994 р. – Київ, 1995. – 448 с.

15.2. Допоміжна

1. Бурянов О.А., Страфун С.С., Лакша А.М. та ін. Вогнепальні поранення кінцівок. – Київ. 2014. – 18 с.
2. Бюттнер Йоханнес. Блокады периферических нервов. – М.: МЕДпресс-информ, – 2013. – 272 с.
3. Глумчер Ф.С., Фомин П.Д., Педаченко Е.Г.: Политравма. Хирургия, травматология, анестезиология, интенсивная терапия. – К.: Медицина, 2012. - 736 с.
4. Невідкладна допомога при травмах: навч. посіб. для лікарів-інтернів хірург. профілю / за ред. В.О. Бобоші, В.Г. Климовицького, Г.В. Лобанова. - Донецьк: Заславський О.Ю., 2012. - 287 с.
5. Плечевой сустав. Вывихи и болевые синдромы / В.А. Мицкевич. - Медицинское информационное агентство, 2016. – 552 с.

6. Поворознюк В.В. Захворювання кістково-м'язової системи в людей різного віку (вибрані лекції, огляди, статті): У 4 т. – Київ. 2015., - 360 с.
7. Справочник травматолога: справ. врача /под ред. Коржа Н.А., Радченко В.А. - 2-е изд., доп. - К.: Доктор-медиа, 2012. - 494 с.
8. Строкань А.М., Шлапак І.П. Периферична регіонарна анестезія: Навчальний посібник для лікарів-інтернів і лікарів – слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти. – К.: (видавництво), 2014. – 142 с.
9. Теорія і практика медичної реабілітації /О.М.Хвисюк (та ін.). Х.: Майдан, 2012. – 520 с. Джавад Парвізі, Торстен Герке. Рекомендації міжнародної погоджувальної конференції з перипротезної інфекції. Консенсус. Український переклад за загальною редакцією проф. Коржа М.О., проф. Філіпенка В.А. Харків: Колегіум, 2016 – 320 с.
10. Заруцький Я.Л. Оптимізація етапного хірургічного лікування поранених на основі метричної класифікації дефектів м'яких тканин /Я.Л.Заруцький, І.Б.Пліс, С.О.Король, А.О.Компанієць //Клінічна хірургія. - 2018. - №2 (85). - С.77-80.
11. Король С.О. Кісткова пластика в системі спеціалізованого лікування поранених з бойовими травмами кінцівок /С.О.Король // Травма. - 2018. - №1 (Т.19). - С.35-41.
12. Король С.О. Схема медичної евакуації поранених з вкрай тяжкою бойовою травмою кінцівок під час антитерористичної операції на сході України з позиції патофізіологічного обґрунтування показників гомеостазу /С.О.Король //Проблеми військової охорони здоров'я: Збірник наукових праць УВМА. - К., 2017. - Вип. 49 (Т. II). - С. 268-277.
13. Король С.О. Сучасні аспекти надання хірургічної допомоги пораненим з приводу вогнепального перелому плечової кістки /С.О.Король, Б.В.Матвійчук //Клінічна хірургія. - 2017. - №3 (899). - С.36-38.
14. Лоскутов О.Є. Хірургічна тактика лікування вогнепальних поранень кінцівок в умовах багатoproфільної лікарні /О.Є.Лоскутов, І.І.Жердев, А.М.Доманський, С.О.Король //Травма. – 2016. - №3. – Т.17. – С.169-172.
15. Майер Г. Периферическая регионарная анестезия: Атлас. – М.: Бином. Лаборатория знаний, 2014. – 260 с.
16. Плечевой сустав. Вывихи и болевые синдромы /В.А.Мицкевич. - Медицинское информационное агентство, 2016. – 552 с.
17. Поворознюк В.В. Захворювання кістково-м'язової системи в людей різного віку (вибрані лекції, огляди, статті): У 4 т. – Київ. 2015., - 360 с.
18. Повреждения в зоне голеностопного сустава /Н.А.Шестерня. - Издательство Панфилова, Бином. Лаборатория знаний, 2015. - 240 с.

Інформаційні ресурси

Перелік ресурсів інформаційно-телекомунікаційної мережі «Інтернет» для освоєння дисципліни:

1. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/a#Find> - законодавча база України;
2. <http://www.ligazakon.ua/ru/> - законодавча база України;

3. http://library.nlu.edu.ua/BIBLIOTEKA/INTERNET/R_4.htm - сайти наукових бібліотек України;
4. <http://www.nbuv.gov.ua/> - сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського;
5. <http://www.library.gov.ua/> - сайт Національної медичної бібліотеки України.
6. <http://www.studentlibrary.ru>,
7. <http://www.studmedlib.ru>,
8. <http://www.eLibrary.ru>

Глосарій

Глосарій (лат. glōssarium - «словник глос») — термінологічний словник до дисциплін яка вивчається, а також до окремих розділів та тем.

Словник призначений для уточнення та розширення знань здобувачів ВО про терміни з даної дисципліни. Вони можуть бути використані викладачами і здобувачами ВО на заняттях для самостійної роботи над термінами, для складання тестів, комп'ютерних презентацій, виконання здобувачами ВО рефератів та ін.

До силабусу можуть входити і інші структурні складові. Наприклад, матеріально-технічне і аудиторне забезпечення; навчально-методичне і інформаційне забезпечення; попередні умови; як навчатися?; навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу і ін.

- Пошкодження кінцівок – порушення цілісності шкіряних покривів та прилягаючих тканин кінцівок

- Клінічні рекомендації - документ, що містить систематизовані положення стосовно медичної та медико-соціальної допомоги, розроблені з використанням методології доказової медицини на основі підтвердження їх надійності та доведеності, і має на меті надання допомоги лікарю і пацієнту в прийнятті раціонального рішення в різних клінічних ситуаціях

- Профілактика - сукупність заходів, спрямованих на запобігання захворюванням та зміцнення здоров'я

- Захворюваність – число випадків захворювання, виявлених протягом певного часу (як правило, протягом року) серед певної групи осіб, у яких може виникнути це захворювання; обчислюється у відсотках.

- Здоров'я - стан повного фізичного, психічного та соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб або фізичних дефектів.

- Поліклініка – медична установа догоспітальної допомоги.

- Асептика - заходи запобігання проникнення інфекції в рану.

Провідний лектор:

Доктор медичних наук, доцент, полковник медичної служби

Бурлука В.В.